

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ
& Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ
(ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ)

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
Φιλολόγων (ΠΕ02)
Βασυλία Καλοκύρη

Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4
Ταχ. Κώδικας: 713 05 ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Τηλ.: 2810 24 68 60
2810 24 64 00
κιν.: 697 99 30 724
E-mail: pekeskritis@sch.gr
E-mail προσωπ.: kalokyri@sch.gr
Ιστότοπος: ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
<http://users.sch.gr/sfscholikif/>
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ
<http://diktvyofilologonkalokyri.weebly.com/>

Ηράκλειο, 27-5-2022

Αρ. Πρωτ.: Φ.2 / 791

ΠΡΟΣ:

- Διευθύνσεις και Φιλολόγους Σχολείων Δ.Ε. Ηρακλείου επιστημονικής ευθύνης της Σ.Ε.Ε. Β. Καλοκύρη
- Δ/σεις και Εκπαιδευτικούς Σχολείων Παιδαγωγικής αρμοδιότητας Ηρακλείου και Ρεθύμνου (διαμέσου των Δ/σεων των Σχολείων τους)
2^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
2^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
4^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
4^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
7^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
8^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΥΒΡΙΤΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΟΥΡΦΟΥΡΑ
ΓΕΛ ΦΟΥΡΦΟΥΡΑ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΠΗΛΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΣΠΗΛΙΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΞΑΡΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΚΟΙΝ:

1. ΠΔΕ Κρήτης
2. Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου
3. Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ρεθύμνου
4. ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Θέμα: «Προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στο Γυμνάσιο, σχ. έτος 2021-22. α. Τρόπος εξέτασης φιλολογικών μαθημάτων και υποστηρικτικό υλικό-παραδείγματα (Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, Ιστορίας) β. Παιδαγωγικές επισημάνσεις σχετικά με την περίοδο των εξετάσεων στο Γυμνάσιο.»

Αγαπητοί και Αγαπητές Συνάδελφοι,

Προς διευκόλυνση του έργου σας στην περίοδο των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων στο Γυμνάσιο, σας αποστέλλω το παρακάτω υλικό.

Υπενθυμίζεται γενικότερα ότι για τις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στο Γυμνάσιο ισχύει:

- «4. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του π.δ. 126/2016 αντικαθίσταται ως εξής:
2. Η διάρκεια των γραπτών προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων είναι **δίωρη για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα, εκτός από τα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας και της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας**, των οποίων οι δύο αντίστοιχοι

κλάδοι, Γλωσσική Διδασκαλία-Νεοελληνική Λογοτεχνία και Αρχαία Ελληνική Γλώσσα-Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση, συνεξετάζονται σε τρίωρη εξέταση.»

➤ [ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4692/ ΦΕΚ Α' 111/12-6-2020, Κεφ. Α', Άρθρο 4 «Διδασκόμενα μαθήματα και αξιολόγηση μαθητών του Γυμνασίου», παρ. 4](#)

Διαθέσιμος στον ιστότοπό μας [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ → ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)

Α. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ)

ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ – ΣΧΕΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ

Ι. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- ❑ **Οι δύο κλάδοι του μαθήματος «Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία», οι οποίοι είναι Γλωσσική Διδασκαλία - Νεοελληνική Λογοτεχνία «συνεξετάζονται σε τρίωρη εξέταση».**

➤ [ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4692/ ΦΕΚ Α' 111/12-6-2020, Κεφ. Α', Άρθρο 4 «Διδασκόμενα μαθήματα και αξιολόγηση μαθητών του Γυμνασίου», παρ. 4](#)

Διαθέσιμος στον ιστότοπό μας [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ → ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)

- ❑ Συγκεκριμένα:

[Άρθρο 16. Ανακεφαλαιωτική εξέταση στο μάθημα της «Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας»](#)

βλ. [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ → ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#) :

[ΠΔ 126/11.11.2016 \(ΦΕΚ Α' 211/11.11.2016\), Άρθρο 16.](#)

= http://users.sch.gr/sfscholiki/files/nomothesia/pd_126_2016_FEK_A_211.pdf:

«Οι δύο κλάδοι της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Γλωσσική Διδασκαλία και Νεοελληνική Λογοτεχνία) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς.

Ειδικότερα:

Α. Στον κλάδο της Γλωσσικής Διδασκαλίας

Οι μαθητές/τριες εξετάζονται σε κείμενο γραπτό που διανέμεται φωτοτυπημένο, προερχόμενο από πηγές έντυπες ή ηλεκτρονικές και το οποίο είναι δυνατόν να συνοδεύεται από εικόνα, γράφημα κ.τ.λ. Το κείμενο θα πρέπει να είναι παρεμφερές και όχι να ταυτίζεται με κάποιο από αυτά που διδάχθηκαν στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, να ανταποκρίνεται στην αντιληπτική ικανότητα των μαθητών/τριών της συγκεκριμένης τάξης και να σχετίζεται με τις θεματικές ενότητες τις οποίες πραγματεύτηκαν οι μαθητές/τριες στη διάρκεια του σχολικού έτους. Το κείμενο πρέπει να συνοδεύεται από σύντομο εισαγωγικό σημείωμα όπου δηλώνονται ο συντάκτης του, η χρονολογία και το μέσο δημοσίευσης του και όποια άλλη πληροφορία για τη συγκυρία δημοσίευσης και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο δημιουργίας του

κρίνεται αναγκαία από τον/την εκπαιδευτικό. Οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε τρία (03) θέματα.

1. Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατανόηση του κειμένου και του επικοινωνιακού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται. Με αυτό το θέμα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών είτε να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν τις πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο, είτε να επισημαίνουν το επικοινωνιακό πλαίσιο του (τον πομπό, τον/τους δέκτη/ες, το μέσο επικοινωνίας, τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε) είτε να αναγνωρίζουν το βασικό μήνυμα του και να το συσχετίζουν με τις περιστάσεις επικοινωνίας είτε να σχολιάζουν χωρία του είτε να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο «συνομιλεί» το κείμενο με το σκίτσο, τη φωτογραφία κ.τ.λ. που το συνοδεύει.

Το συγκεκριμένο θέμα **βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες.**

2. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε ζητήματα δομής και γλώσσας του κειμένου και με αυτό το θέμα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών

α) είτε να αναγνωρίζουν τη δομή ολόκληρου του κειμένου ή τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης μιας παραγράφου είτε να αποδίδουν με πλαγιότιτλους ή με τη μορφή διαγράμματος τη νοηματική αλληλουχία του κειμένου είτε να εντοπίζουν τις διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις που βοηθούν στη συνοχή του κειμένου είτε να διακρίνουν στο κείμενο σημεία όπου υπάρχει περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία

ή/και

β) είτε να εξηγούν τη συνεισφορά της γραμματικοσυντακτικής δομής κάποιου χωρίου στο νόημα του (π.χ. η χρήση της παθητικής σύνταξης αντί της ενεργητικής) είτε να αναγνωρίζουν τη λειτουργία των μορφοσυντακτικών δομών (π.χ. η επιλογή να χρησιμοποιηθεί ιστορικός ενεστώτας αντί του αορίστου κ.ά.) είτε να μετασχηματίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις επικοινωνίας, λέξεις ή φράσεις ή απόσπασμα του κειμένου ως προς την μορφολογία ή ως προς τη σύνταξη ή ως προς τη σημασιολογία/το λεξιλόγιο ή ως προς τα σημεία στίξης ή ως προς το ύφος του κειμένου.

Το συγκεκριμένο θέμα **βαθμολογείται με τέσσερις (04) μονάδες.**

3. Το τρίτο θέμα αναφέρεται στην παραγωγή γραπτού λόγου. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να συντάξουν ένα κείμενο που να ανταποκρίνεται στη γλωσσική τους εμπειρία, το είδος του οποίου καθορίζεται με σαφήνεια, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο, με το οποίο κρίνουν ή σχολιάζουν σημεία του κειμένου που τους έχει δοθεί ή αναπτύσσουν προσωπικές απόψεις, παίρνοντας αφορμή από το κείμενο. Με το κείμενο αυτό ελέγχονται τα εξής:

α) ο βαθμός προσαρμογής στις παραμέτρους της επικοινωνίας (πομπός, μήνυμα, δέκτης, ύφος) **β)** ο βαθμός μορφολογικής επάρκειας (ορθογραφία, στίξη, ορθές γραμματικές και συντακτικές δομές) **γ)** ο βαθμός δομικής επάρκειας **δ)** ο βαθμός νοηματικής επάρκειας (κατά πόσον διαθέτει το κείμενο τις απαραίτητες πληροφορίες, κατάλληλη επιχειρηματολογία κ.τ.λ.) **ε)** ο βαθμός τήρησης των χαρακτηριστικών του κειμενικού είδους στο οποίο ανήκει. **Η έκταση του κειμένου που καλούνται να παραγάγουν μπορεί να κινείται μεταξύ διακοσίων (200) και τριακοσίων (300) λέξεων, ανάλογα με την τάξη των μαθητών/τριών.** Το συγκεκριμένο θέμα **βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.**

B. Στον κλάδο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Το κείμενο (ποιητικό ή πεζό) που δίνεται στους/στις μαθητές/τριες επιλέγεται μεταξύ των κειμένων που έχουν μελετηθεί στην τάξη. Στην Γ' τάξη υπάρχει και η δυνατότητα να επιλεγεί άγνωστο κείμενο, ομοειδές ή ομόθεμο με τα κείμενα που μελετήθηκαν. Το κείμενο πρέπει να συνοδεύεται από σύντομο εισαγωγικό σημείωμα όπου δηλώνονται ο/η λογοτέχνης, ο τίτλος του βιβλίου, η χρονολογία έκδοσης και όποια άλλη πληροφορία (π.χ. ιστορικό πλαίσιο κ.ά.) κρίνεται αναγκαία από τον/την εκπαιδευτικό. Επίσης, το κείμενο είναι δυνατόν να συνοδεύεται από εικόνα.

1. Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατανόηση του κειμένου και με αυτό ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών

α) είτε να εντοπίζουν στο κείμενο (πεζό ή ποιητικό) ορισμένες πληροφορίες, όπως τα πρόσωπα, τον χώρο, τον χρόνο, το σκηνικό, το κοινωνικό πλαίσιο, το πρόβλημα που

απασχολεί τα πρόσωπα, κατευθύνει τη δράση τους κ.τ.λ., τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

β) είτε να αναγνωρίζουν τα βασικά θέματα ή τις ιδέες που απασχολούν τον/τη λογοτέχνη και τη στάση που υιοθετεί απέναντι σε αυτά/αυτές, τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

γ) είτε να αναλύουν κάποιον από τους χαρακτήρες (κίνητρα, αξίες, επιλογές κ.τ.λ.), τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

δ) είτε να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο «συνομιλεί» το κείμενο με την εικόνα που το συνοδεύει.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με **έξι (06) μονάδες**.

2. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε ζητήματα δομής και γλώσσας του κειμένου και με αυτό ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών

α) είτε να αναγνωρίζουν τη διάκριση ανάμεσα στο περιεχόμενο (τι λέει το κείμενο) και στις επιλογές ως προς τη μορφή (πώς το λέει το κείμενο), επισημαίνοντας βασικά στοιχεία οργάνωσης της αφηγηματικής πλοκής ή της ποιητικής γραφής,

β) είτε να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένους δείκτες (π.χ. αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, σχήματα λόγου κ.ά.) και να σχολιάζουν τον λειτουργικό τους ρόλο,

γ) είτε να επισημαίνουν και να αξιολογούν ως προς το αποτέλεσμα που έχουν για τον αναγνώστη μαθητή/ την αναγνώστρια μαθήτρια οι γλωσσικές και υφολογικές επιλογές του/της λογοτέχνη.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με **έξι (06) μονάδες**.

3. Το τρίτο θέμα αναφέρεται στην παραγωγή γραπτού λόγου και απορρέει από το κείμενο. Προτείνονται ένα θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης και ένα θέμα δημιουργικής γραφής και κάθε μαθητής/τρια επιλέγει ένα από τα δυο.

I. Όσον αφορά την **αναγνωστική ανταπόκριση** ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών **α)** είτε να σχολιάζουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου και του εισαγωγικού σημειώματος, **β)** είτε να συγκρίνουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με αντίστοιχες του σήμερα, **γ)** είτε να συσχετίσουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα κ.τ.λ.

II. Όσον αφορά τη **δημιουργική γραφή**, οι μαθητές/τριες καλούνται:

α) είτε να αναδιηγηθούν τμήμα της ιστορίας από την οπτική γωνία συγκεκριμένου ήρωα (π.χ. με μορφή ημερολογίου, επιστολής κ.τ.λ.),

β) είτε να αλλάξουν ή να συμπληρώσουν δημιουργικά το αρχικό κείμενο (π.χ. με τη δημιουργία νέας σκηνής ή διαλόγων, την εισαγωγή στοιχείων περιγραφής ή σχολίων ή οπτικών, ακουστικών και άλλων εικόνων κ.ά.),

γ) είτε να διατυπώσουν σκέψεις και να εκφράσουν συναισθήματα που τους ενεργοποιεί η ανάγνωση του λογοτεχνικού κειμένου σε ένα νέο κείμενο το οποίο υιοθετεί τα χαρακτηριστικά κειμενικού είδους (ποιητικού ή πεζού) που ορίζεται από τον/την εκπαιδευτικό. Με το κείμενο αυτό:

α) ως προς το περιεχόμενο ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών να αξιοποιούν με τρόπο ευρηματικό τα δεδομένα του κειμένου.

β) ως προς τη δομή ελέγχεται ο βαθμός ανταπόκρισης του μαθητικού κειμένου στο κειμενικό είδος που ζητείται.

γ) ως προς τη μορφή ελέγχονται το ύφος (επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου, ιδιωτισμών, σύνταξης που υπηρετούν τον σκοπό του κειμένου και ταιριάζουν στο κειμενικό είδος και το επικοινωνιακό πλαίσιο) και η χρήση της γλώσσας (ορθογραφία, σύνταξη, σαφήνεια στη διατύπωση, στίξη κ.τ.λ.)

Η έκταση του κειμένου που καλούνται να παραγάγουν οι μαθητές/τριες μπορεί να κινείται μεταξύ εκατό (100) και διακοσίων (200) λέξεων.

Η συγκεκριμένη ερώτηση βαθμολογείται με **οκτώ (08) μονάδες**.»

Βοηθητικό υλικό-παραδείγματα:

Βλ. Προώθηση από Β. Καλοκέρη. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΕΠ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ (με ενδεικτικές απαντήσεις) 2016

- Ο ίδιος σύνδεσμος:
http://users.sch.gr/sfscholiki/files/anakoinwseis/35a_20162811_1_kritiria_axiologisis_ne_glossas.pdf.pdf
 Διαθέσιμος στον ιστότοπό μας, [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ→ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)

□ Β. Καλοκέρη. Επισημάνσεις, διευκρινίσεις – παραδείγματα σχετικά με το θέμα 2 της Νέας Ελλην. Γλώσσας

- ❖ Σύμφωνα με το πνεύμα των ζητούμενων που διαμορφώθηκαν από το ΙΕΠ, στόχος δεν είναι η εξέταση της θεωρίας ή της μεταγλώσσας των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων, αλλά η εξέταση της ικανότητας των μαθητών/τριών να χειρίζονται λειτουργικά τον λόγο, ανάλογα με τις περιστάσεις επικοινωνίας. Προσοχή χρειάζεται στο 2β, όπου (εάν μπει ερώτημα) ζητείται (μεταξύ άλλων) οι μαθητές/τριες «να αναγνωρίζουν τη λειτουργία των μορφοσυντακτικών δομών (π.χ. η επιλογή να χρησιμοποιηθεί ιστορικός ενεστώτας αντί του αορίστου κ.ά.)»· αντίστοιχα, ζητείται «να μετασχηματίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις επικοινωνίας, λέξεις ή φράσεις ή από σπασμα του κειμένου ως προς την μορφολογία ή ως προς τη σύνταξη ή ως προς τη σημασιολογία/το λεξιλόγιο ή ως προς τα σημεία στίξης ή ως προς το ύφος του κειμένου». [Βλ. παρακάτω παραδείγματα.]
- ❖ Επίσης, δεν αναμένεται να εξεταστούν σε μία εξέταση όλες οι γνώσεις που διδάχτηκαν σε γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα.
- ❖ Επιπλέον, για να μπορούν να διαμορφωθούν ερωτήσεις σύμφωνα με τα παραπάνω ζητούμενα του θέματος 2, χρειάζεται να διασκευαστεί κατάλληλα το κείμενο πάνω στο οποίο θα δοθούν οι ερωτήσεις.
- ❖ Βοηθητικά παραδείγματα για τη διαμόρφωση ζητούμενων στο θέμα 2 δίνονται από το ΙΕΠ στα Κριτήρια Αξιολόγησης του μαθήματος. Παραθέτω παρακάτω, για διευκόλυνση, μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα, προκειμένου ανάλογα να διαμορφώσετε ερωτήσεις για το θέμα 2 «ζητήματα δομής και γλώσσας».

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ από θέματα εξέτασης για Νεοελλ. Γλώσσα Γυμνασίου, (ΙΕΠ, Κριτήρια Αξιολόγησης)

Από θέματα εξέτασης για Νεοελλ. Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου,
 (ΙΕΠ, Κριτήρια Αξιολόγησης, ό.π. σελ. 28-29:
2ο θέμα (Δομή και γλώσσα του κειμένου, 4 μονάδες)

Να αναγνωρίσετε και να καταγράψετε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του κειμένου «Κάθε φορά ...χαμένος».

Άξονας για την απάντηση

Θεματική περίοδος: Κάθε φορά ...καλύτερος άνθρωπος.

Σχόλια: Χάρη στα μαθήματα ... οπτική γωνία.

Κατακλείδα: Τελικά η γνώση ... δε θα βγεις χαμένος.

Η παράγραφος αναπτύσσεται με αιτιολόγηση (Χάρη στα μαθήματα...).

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλέσουν τις γνώσεις τους για τη δομή παραγράφου και αφού κατανοήσουν το περιεχόμενο της παραγράφου, να αναγνωρίσουν τον τρόπο ανάπτυξής της.

Η (δεύτερη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

“Κάπου εκεί... Πανεπιστήμιο Αθηνών.” Στις δύο αυτές παραγράφους η Χατζηπαύλου αφηγείται την επιστροφή της στο σχολείο. Να συμπληρώσετε το ακόλουθο διάγραμμα αξιοποιώντας στοιχεία από τις δύο παραγράφους.

Τα πρόσωπα της ιστορίας	
Το δίλημμα που απασχολεί το πρωταγωνιστικό πρόσωπο	
Δυσκολίες που αντιμετωπίζει το πρωταγωνιστικό πρόσωπο	
Αποτέλεσμα των προσπαθειών του πρωταγωνιστικού προσώπου	

Άξονες για την απάντηση

Τα πρόσωπα της ιστορίας	Η αφηγήτρια, οι καθηγητές, οι συμμαθητές η οικογένεια
Το δίλημμα που απασχολεί το πρωταγωνιστικό πρόσωπο	Να πάρει μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις ή όχι.
Δυσκολίες που αντιμετωπίζει το πρωταγωνιστικό πρόσωπο	Η ηλικία, έλλειψη χρόνου και χρημάτων για φροντιστήρια και μαθήματα.
Αποτέλεσμα των προσπαθειών του πρωταγωνιστικού προσώπου	Η αφηγήτρια μπήκε δεύτερη στο τμήμα Κοινωνιολογίας

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές/τριες καλούνται να μελετήσουν προσεκτικά το απόσπασμα, να εντοπίσουν τις πληροφορίες που ζητούνται στο διάγραμμα και να αποδώσουν τη νοηματική αλληλουχία αυτών των πληροφοριών, αξιοποιώντας στοιχεία από το κείμενο (παράφραση ή παραθέματα).

Η (τρίτη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

“Κάπου εκεί... Πανεπιστήμιο Αθηνών.” Στις δύο αυτές παραγράφους η Χατζηπαύλου αφηγείται την επιστροφή της στο σχολείο. Να αποδώσετε την αφήγηση σε μία σύντομη παράγραφο (80-90 λέξεις), προσθέτοντας τις αναγκαίες συνδετικές λέξεις, ώστε να είναι φανερή στον αναγνώστη η σειρά με την οποία εξελίσσεται η ιστορία.

Άξονες για την απάντηση

Αφού η Χατζηπαύλου αποφασίζει να γυρίσει στο σχολείο, ακολουθώντας τα όνειρά της, γράφεται στο εσπερινό Λύκειο. Όταν, μετά από προσπάθεια, καταφέρνει να φτάσει στην τελευταία τάξη του Λυκείου, βρίσκεται στο δίλημμα αν θα πάρει μέρος στις πανελλήνιες εξετάσεις. Ενώ οι καθηγητές, οι συμμαθητές και η οικογένειά της την πιέζουν να δηλώσει συμμετοχή, η ίδια διστάζει. Τελικά, με την επιμονή τους την πείθουν και παίρνει μέρος στις εξετάσεις. Έμαθε τα αποτελέσματα από τον γιο της, ενώ βρισκόταν στη δουλειά: είχε μπει δεύτερη στο τμήμα Κοινωνιολογίας στο Πάντειο πανεπιστήμιο.

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές καλούνται να μελετήσουν το απόσπασμα και να προχωρήσουν σε πύκνωση της ιστορίας που αφηγείται το πρωταγωνιστικό πρόσωπο. Στην οργάνωση της αφήγησής τους καλούνται να χρησιμοποιήσουν συνδετικές λέξεις που να αποδίδουν τη σειρά με την οποία εξελίσσεται η ιστορία.

Ή/και (ερώτηση)

“Οι καθηγητές μου όμως, σημαντικοί συμπαραστάτες σε αυτή μου την προσπάθεια με πιέζουν σχεδόν να δηλώσω συμμετοχή, σίγουροι ότι θα τα καταφέρω.” Σ' αυτή την περίοδο λόγου η αφηγήτρια χρησιμοποιεί οριστική ιστορικού ενεστώτα. Να εντοπίσετε το ρήμα και να εξηγήσετε τι καταφέρει η αφηγήτρια με τη χρήση του ιστορικού ενεστώτα.

Άξονας για την απάντηση

Το ρήμα: πιέζουν. Με τη χρήση του ιστορικού ενεστώτα, η αφηγήτρια δίνει αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο της.

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές καλούνται να διακρίνουν την οριστική ενεστώτα από τις άλλες εγκλίσεις και χρόνους των ρημάτων της περιόδου (π.χ. να δηλώσω, θα τα καταφέρω). Καλούνται επίσης να ανακαλέσουν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για τον ιστορικό ενεστώτα προκειμένου να εξηγήσουν τον λειτουργικό ρόλο του συγκεκριμένου χρόνου στην περίοδο.

Ή (δεύτερη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

“Οι καθηγητές μου όμως, σημαντικοί συμπαραστάτες σε αυτή μου την προσπάθεια με πιέζουν σχεδόν να δηλώσω συμμετοχή, σίγουροι ότι θα τα καταφέρω. Οι συμμαθητές μου και η οικογένειά μου το ίδιο. Εγώ όμως είχα τις αντιρρήσεις μου, τους έλεγα πως είμαι μεγάλη και πως δεν είχα ούτε το χρόνο

ούτε τα χρήματα για φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα. Κατάφεραν όμως να μου ανάψουν με αυτή τους την επιμονή αυτή τη σπίθα που έγινε μέσα μου φωτιά και δήλωσα τη συμμετοχή μου οριακά.” Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, η αφήγηση ξεκινά με ιστορικό ενεστώτα (“με πιέζουν”). Να μετατρέψετε τα υπογραμμισμένα ρήματα της περιόδου σε ιστορικό ενεστώτα και να σχολιάσετε το αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής στο ύφος του κειμένου.

Άξονας για την απάντηση

Είχα: έχω, έλεγα: λέω, είχα: έχω, κατάφεραν: καταφέρνουν, έγινε: γίνεται, δήλωσα: δηλώνω. Με τη συνεχή χρήση του ιστορικού ενεστώτα, η αφηγήτρια δίνει αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο της.

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές καλούνται να ανακαλέσουν γραμματικές γνώσεις από το κλιτικό σύστημα του ρήματος και να τις εφαρμόσουν στον μετασχηματισμό. Καλούνται επίσης να ανακαλέσουν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για τον ιστορικό ενεστώτα προκειμένου να εξηγήσουν τον λειτουργικό ρόλο του συγκεκριμένου χρόνου στην περίοδο.

Η (τρίτη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

“Εγώ όμως είχα τις αντιρρήσεις μου, τους έλεγα πως είμαι μεγάλη και πως δεν είχα ούτε το χρόνο ούτε τα χρήματα για φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα.” Σε αυτή την περίοδο λόγου να παρατηρήσετε σε ποιο/ποια από τα υπογραμμισμένα ρήματα το υποκείμενο παραλείπεται και σε ποιο/ποια υπάρχει και να εξηγήσετε γιατί συμβαίνει αυτό.

Άξονας για την απάντηση

Στα ρήματα έλεγα, είμαι και δεν είχα το υποκείμενο είναι η προσωπική αντωνυμία εγώ και παραλείπεται γιατί το υποκείμενο παραλείπεται συχνά όταν είναι στο α΄ ή στο β΄ πρόσωπο, καθώς εννοείται από τα συμφραζόμενα. Εγώ όμως είχα τις αντιρρήσεις μου. Το υποκείμενο δεν παραλείπεται, μολονότι είναι στο α΄ πρόσωπο, γιατί η αφηγήτρια θέλει να δώσει έμφαση και να τονιστεί η αντίθεση ανάμεσα σε αυτήν και τους καθηγητές, συμμαθητές, οικογένεια που την πιέζουν να δηλώσει συμμετοχή στις πανελλήνιες εξετάσεις και να προβάλλει το δίλημμα που αντιμετωπίζει.

Ενέργειες που αποτιμώνται:

Οι μαθητές, αφού ανακαλέσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη μορφή και την παρουσία του υποκειμένου στην πρόταση, καλούνται να τις εφαρμόσουν στη συγκεκριμένη περίοδο λόγου. Επίσης, καλούνται να συσχετίσουν τη συγκεκριμένη περίοδο λόγου με τα συμφραζόμενα της παραγράφου όπου ανήκει, προκειμένου να εξηγήσουν τη λειτουργική χρήση της μη παράλειψης του υποκειμένου στο νόημα του κειμένου.

Από κριτήριο (ωριαίο) Νεοελλ. Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου (ό.π., σελ. 45):

2ο θέμα (Δομή και γλώσσα του κειμένου, 4 μονάδες 2+2)

A. Να εντοπίσετε τη δομή της παραγράφου (θεματική πρόταση, σχόλια, κατακλείδα) και τον/τους τρόπο/ους ανάπτυξής της (με αιτιολόγηση, με παράδειγμα, με σύγκριση).

«Σήμερα, βεβαίως, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Ο δρόμος είναι άσφαλτος, τα παλιά οικήματα έχουν αναπαλαιωθεί, υπάρχουν ταβέρνες, εστιατόρια και ξενώνες, ακόμα και μπαράκια, ενώ οι άνθρωποι έχουν επιστρέψει στο χωριό και ασχολούνται με την υλοτομία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό.»

Ενδεικτική απάντηση

Θεματική πρόταση: “Σήμερα, βεβαίως, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά.”

Σχόλια: “Ο δρόμος είναι άσφαλτος, τα παλιά οικήματα έχουν αναπαλαιωθεί, υπάρχουν ταβέρνες, εστιατόρια και ξενώνες, ακόμα και μπαράκια, ενώ οι άνθρωποι έχουν επιστρέψει στο χωριό και ασχολούνται με την υλοτομία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό.”

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει

Τρόπος ανάπτυξης παραγράφου: Με παράδειγμα

Ενέργειες που αποτιμώνται: Η ερώτηση επιδιώκει να ανιχνεύσει σε ποιο βαθμό οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να εφαρμόσουν θεωρητικές γνώσεις για τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου.

Η /και (σύμφωνα με το ΠΔ μπορεί να τεθούν στο δεύτερο θέμα δύο ερωτήματα, ένα για τη δομή και ένα για τη γλώσσα)

β. “Σήμερα, βεβαίως, τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Ο δρόμος είναι άσφαλτος, τα παλιά οικήματα έχουν αναπαλαιωθεί, υπάρχουν ταβέρνες, εστιατόρια και ξενώνες, ακόμα και μπαράκια, ενώ οι άνθρωποι έχουν επιστρέψει στο χωριό και ασχολούνται με την υλοτομία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό.” Να γράψετε σε μια στήλη όσες από τις υπογραμμισμένες λέξεις είναι σύνθετες.

Ενδεικτική απάντηση: Αναπαλαιωθεί, κτηνοτροφία

Ενέργειες που αποτιμώνται: Η ερώτηση επιδιώκει να ανιχνεύσει σε ποιο βαθμό οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν σύνθετες λέξεις και να τις διακρίνουν από άλλες.

Για τη ΝΕΓ στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου (βλ. θέμα 2 από ωριαίο κριτήριο, ό.π., σελ. 50-51):

Το κείμενο: Η Ευρώπη του Κόσμου, από το σχολ. βιβλίο, σελ. 70.

2ο θέμα (Για τη γλώσσα του κειμένου, 4 μονάδες)

Να αφηγηθείτε το περιεχόμενο του κειμένου συμπληρώνοντας τα κενά στο παρακάτω κείμενο: (Να αξιοποιήσετε όσα γνωρίζετε για τις ονοματικές προτάσεις.)

Ο συγγραφέας στο κείμενό του παρουσιάζει το όραμά του για την Ευρώπη που πρέπει να κτίσουμε. Πιστεύει Δεν πιστεύει σε μια Ευρώπη αλλά αντίθετα οραματίζεται μια Ευρώπη Για την πραγματοποίηση του ονείρου καλεί τους νέους

Ενδεικτική απάντηση:

Ο συγγραφέας στο κείμενό του παρουσιάζει το όραμά του για την Ευρώπη που πρέπει να κτίσουμε. Πιστεύει πως πρέπει να είναι ανοιχτή στον υπόλοιπο κόσμο με σκοπό τη συνεργασία και την υποστήριξη των φτωχών χωρών. Δεν πιστεύει σε μια Ευρώπη που επιδιώκει μόνο το υλικό συμφέρον, αλλά αντίθετα οραματίζεται μια Ευρώπη που υπηρετεί την παιδεία και τον πολιτισμό και υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για την πραγματοποίηση του ονείρου καλεί τους νέους να συμβάλουν με πάθος στην κοινή προσπάθεια για την οικοδόμηση της όμορφης Ευρώπης.

Από Κριτήριο ανακεφαλαιωτικής αξιολόγησης στο μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας Γ΄ Γυμνασίου

2ο θέμα (Δομή και γλώσσα του κειμένου, 4 μονάδες) [σελ. 38-39]

α. Ποιος από τους παρακάτω τρόπους οργάνωσης του κειμένου ισχύει; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με γλωσσικά στοιχεία του κειμένου (προτάσεις, φράσεις, λέξεις). (4 μονάδες)

- 1. Ο αρθρογράφος αναφέρεται στο πρόβλημα της τρομοκρατίας και στις πιθανές λύσεις του.**
- 2. Ο αρθρογράφος αναφέρεται στο πρόβλημα της τρομοκρατίας και στις αιτίες που το προκάλεσαν.**
- 3. Ο αρθρογράφος αναφέρεται στο πρόβλημα της τρομοκρατίας και στους σκοπούς που θέλουν να πετύχουν οι τρομοκράτες.**

Ενδεικτική απάντηση: Ορθή είναι η 3η επιλογή. Στον τίτλο υπάρχει μια τελική πρόταση: «...για να αλλάξει ο ευρωπαϊκός τρόπος ζωής» και στην τρίτη παράγραφο υπάρχουν οι φράσεις: «...ο πρώτος στόχος ... ο δεύτερος... Απώτερος σκοπός». Με όλες αυτές τις γλωσσικές επιλογές δηλώνεται ότι ο άμεσος στόχος είναι τα πολλά αθώα θύματα και στη συνέχεια η επικράτηση του φόβου, ώστε να απομακρυνθεί ο κόσμος της Ευρώπης από τον κόσμο του Ισλάμ.

ή/και (σύμφωνα με το ΠΔ μπορεί να τεθούν στο δεύτερο θέμα δύο ερωτήματα, ένα για τη δομή και ένα για τη γλώσσα).

β. Να εξηγήσεις σε φίλο/η σου, σύντομα και με πιο απλά λόγια, το νόημα των παρακάτω αποσπασμάτων του κειμένου:

- «(Οι τρομοκράτες) αποδεικνύουν ότι έχουν επιχειρησιακή δυνατότητα, πολύ μεγαλύτερη από αυτή που αναμενόταν» - «η ανεξιθρησκία θα υποστεί πλήγματα»

Ενδεικτική απάντηση:

- Οι τρομοκράτες μπορούν να κάνουν πολύ περισσότερα απ' όσα νομίζαμε.
- Οι μουσουλμάνοι, για παράδειγμα, θα αντιμετωπίζονται στην Ευρώπη με

καχυποψία. Ο πιστός της μιας θρησκείας θα αντιμετωπίζει εχθρικά τους πιστούς μιας άλλης θρησκείας.

ή (δεύτερη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

β. Συμπληρώστε το παρακάτω κείμενο:

Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου εντοπίζεται ασύνδετο σχήμα μεταξύ προτάσεων στην περίοδο: «.....».
Με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος στη δεύτερη παράγραφο το ύφος γίνεται περισσότερο (Να επιλέξεις ένα από τους τρεις χαρακτηρισμούς: οικείο, δραματικό, επίσημο). Με αυτό τον τρόπο ο αρθρογράφος πιθανόν να θέλει να τονίσει (Πιθανές απαντήσεις: τις επιπτώσεις της τρομοκρατίας, το πλήθος των επιπτώσεων, τον φόβο που θα επικρατήσει).

Παράδειγμα ΝΕΓ Α΄ Γυμνασίου, θέμα 2, σελ. 16

Η (δεύτερη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

β. Μέσα στο κείμενο υπάρχουν αρκετά επίθετα που συνοδεύουν ουσιαστικά. Να βρείτε τέσσερα από αυτά και να πείτε ποιες ιδιότητες ή ποια χαρακτηριστικά θα χάνονταν από τα ουσιαστικά εάν τα επίθετα αυτά παραλείπονταν.

Η (τρίτη επιλογή για τον/την εκπαιδευτικό)

γ. Μέσα στο κείμενο υπάρχουν αρκετά επίθετα που συνοδεύουν ουσιαστικά. Να βρείτε τέσσερα από αυτά και να τα αντικαταστήσετε με τα αντίθετά τους. Τι αλλάζει στις πληροφορίες που αντλούμε από το κείμενο για τα ουσιαστικά;

Άξονες ενδεικτικής απάντησης: Με την ερώτηση αυτή ελέγχεται τόσο η αναγνώριση της γραμματικής κατηγορίας των επιθέτων όσο και η κατανόηση της λειτουργίας τους στον λόγο. Έτσι, αναμένουμε π.χ. να απαντήσουν οι μαθητές ότι η παράλειψη ή η αντικατάσταση του επιθέτου 'λίθινα' κατά την περιγραφή των καθισμάτων του θεάτρου δε θα μας δώσει καθόλου ή θα μας δώσει διαφορετικές και ίσως αναχρονιστικές πληροφορίες (π.χ. πλαστικά καθίσματα) για το υλικό κατασκευής τους.

Δείτε κι άλλα ενδεικτικά παραδείγματα για τη ΝΕΓ Α΄ Γυμνασίου στα προαναφερόμενα Κριτήρια Αξιολόγησης του ΙΕΠ.

□ Επισημάνσεις - Παραδείγματα για το 1ο θέμα ΝΕΓ (Κατανόηση κειμένου, 6 μονάδες)

Βοηθάει τους μαθητές η διατύπωση ερωτήσεων κατανόησης με τη χρήση πινάκων όπου θα συμπληρώσουν στοιχεία, γιατί έτσι δίδεται με ακρίβεια και με «οπτικό βοήθημα» το ζητούμενο.

Για παράδειγμα, στη ΝΕΓ στη Β΄ Γυμνασίου (σελ. 25-28): 1ο θέμα (Κατανόηση κειμένου, 6 μονάδες)

Στο κείμενο που σας έχει δοθεί, η Χατζηπαύλου παρουσιάζει στοιχεία από την ιστορία της ζωής της. Να εντοπίσετε ποιες από τις ακόλουθες πληροφορίες είναι σωστές και να παρουσιάσετε τα στοιχεία από το κείμενο που τις επιβεβαιώνουν, συμπληρώνοντας τον ακόλουθο πίνακα:

Πληροφορία	Σωστό / Λάθος	Στοιχεία από το κείμενο
Η αιτία που η Χατζηπαύλου σταμάτησε το σχολείο στη Β΄ Λυκείου ήταν ότι απέκτησε τρεις γιους		
Η επιθυμία συμμετοχής στις πανελλήνιες εξετάσεις ήταν από την αρχή ο στόχος της Χατζηπαύλου		
Βασική αιτία για την απόφαση της Χατζηπαύλου να επιστρέψει στο σχολείο ήταν η επιθυμία της να δείξει τι αξίζει.		
Όπως φαίνεται στο κείμενο, η Χατζηπαύλου συνδέει τη γνώση που αποκτά στο Πανεπιστήμιο με την ελπίδα να βελτιώσει την επαγγελματική της θέση		

Ενδεικτικές απαντήσεις δίδονται στα προαναφερόμενα Κριτήρια Επίσης, βλ. ενδιαφέρουσες παραλλαγές/εκδοχές για ερωτήσεις κατανόησης στις σελ. 27-28 καθώς και στα άλλα παραδείγματα για τη ΝΕΓ στο Γυμνάσιο.

Παράδειγμα για τη ΝΕΓ στη Γ΄ Γυμνασίου (ΙΕΠ, Κριτήρια Αξιολόγησης, ό.π., σελ. 38):

Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια τις αλλαγές στην καθημερινότητα των Ευρωπαίων που επιχειρούν οι τρομοκράτες με αυτό τον «ολοκληρωτικό πόλεμο» σύμφωνα με τον αρθρογράφο. Μπορείτε να αξιοποιήσετε τις λεπτομέρειες που υπάρχουν στη 2η κυρίως παράγραφο. (6 μονάδες)

Ενδεικτική απάντηση: Ο φόβος θα περιορίσει την ελευθερία στις μετακινήσεις, αφού θα αυξηθούν οι προληπτικοί έλεγχοι. Επίσης, θα ενταθούν φαινόμενα βίας, ξενοφοβίας και ρατσισμού, ενώ μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων θα αυξηθεί η απόσταση και η καχυποψία.

1 - 2	3 - 4	5 - 6
Η απάντηση δεν είναι εύστοχη στο σύνολο ή στο μεγαλύτερο μέρος.	Η απάντηση είναι αρκετά καλή έως καλή. Ο μαθητής/τρια έχει αξιοποιήσει αρκετά καλά έως καλά τις λεπτομέρειες της παραγράφου. Η διατύπωση σαφής.	Η απάντηση είναι πολύ καλή. Ο μαθητής/τρια έχει αξιοποιήσει πολύ καλά όλες τις λεπτομέρειες της παραγράφου. Η διατύπωση είναι σαφής.

Γενικότερες επισημάνσεις για καλές πρακτικές στη διαμόρφωση των θεμάτων στη ΝΕΓ και Λογοτεχνία στο Γυμνάσιο:

- ✎ Αξιοποιούμε τα **παραδείγματα του ΙΕΠ στα Κριτήρια Αξιολόγησης**. Διαμορφώνουμε ανάλογα τα θέματα, παράλληλα λαμβάνοντας υπόψη και κατά πόσο έχουμε διδάξει κατάλληλα τους μαθητές, ώστε να απαντήσουν στα ζητούμενα!
- ✎ Προσπαθούμε να **ανταποκριθούμε στο πνεύμα της εξέτασης στη ΝΕΓ, ιδίως στο 2β**, όπου ζητείται η ανταπόκριση των μαθητών στο να χειριστούν τα κείμενα, ανάλογα με τη σημασία και το ύφος που τους ζητούνται και ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση. Δεν προσπαθούμε να «εξετάσουμε» όλα όσα διδάχθηκαν, με τον παραδοσιακό τρόπο της «εξέτασης» γραμματικής και συντακτικού.
- ✎ Διαμορφώνουμε τα θέματα όσο γίνεται με μεγαλύτερη σαφήνεια και με «**υποστηρικτική διατύπωση**», δηλ. π.χ. με επιλογές, με πίνακες συμπλήρωσης κλπ, βοηθώντας τους μαθητές να αξιοποιήσουν όσα έχουν μάθει, με κριτική σκέψη. Γνώμονάς μας: να μη χρειάζονται τα θέματα επεξηγήσεις/συμπληρώσεις, ώστε να συνηθίζουν οι μαθητές να γίνουν «επαρκείς αναγνώστες» των εκφωνήσεων, «αυτοδύναμοι» στις εξετάσεις.
- ✎ Σημειώνουμε πάνω από το ερώτημα **τον τύπο του θέματος** (1^ο θέμα: κατανόηση, 2^ο θέμα: δομή και γλώσσα κλπ), και σημειώνουμε σε κατάλληλη θέση τις αντίστοιχες **μονάδες**.
- ✎ Λαμβάνουμε υπόψη την **τρίωρη εξέταση** στη Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία και τον όγκο της ύλης που έχουν να χειριστούν οι μαθητές για να απαντήσουν στα θέματα.

Π. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ)

Οι δύο κλάδοι της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι **τρεις ώρες**. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε **ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους**, και αποδίδεται **διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς**.

Ο τρόπος εξέτασης τα θέματα κλπ ορίζονται στο:

[ΦΕΚ 3029 Β΄ 21-7-20. Τρόπος διεξαγωγής και περιεχόμενο της τρίωρης εξέτασης του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, τρόπος διατύπωσης των θεμάτων και τρόπος βαθμολόγησης των δοκιμίων](#) (Υ.Α. αρ. πρωτ. 89611/Δ2/09-07-2020)

= http://users.sch.gr//sfscholiki/files/nomothesia/8_FEK_3029B_21-7-20.pdf

Διαθέσιμο στον ιστότοπό μας, [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ→ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)

- ❖ Επίσης, βλ. τον τρόπο εξέτασης και υποστηρικτικό υλικό που εστάλη πρόσφατα στα σχολεία (ΠΕΚΕΣ Κρήτης, Β. Καλοκύρη, Αρ. Πρωτ.: Φ.2 /747/13-5-2022):

[ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ 3ΩΡΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ \(ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ\) ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ---ΣΕΕ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ Β. ΚΑΛΟΚΥΡΗ](#)

Διαθέσιμο το υλικό στον ιστότοπό μας: [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ→ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)) :

Τα αρχεία χωριστά:

[Β. Καλοκύρη. Επισημάνσεις και βοηθητικό υλικό για την 3ωρη εξέταση των Αρχαίων Ελληνικών \(Γλώσσας και Γραμματείας\) Γυμνασίου](#)

[Ενδεικτικό Κριτήριο αξιολόγησης Αρχαία Ελληνικά Α΄ Γυμνασίου. Σ. Ζανέκα](#)

[Ενδεικτικό Κριτήριο αξιολόγησης Αρχαία Ελληνικά Β΄ Γυμνασίου. Σ. Ζανέκα](#)

Επιπροσθέτως βλ. και:

[Ενδεικτικό Κριτήριο αξιολόγησης Αρχαία Ελληνικά Γ΄ Γυμνασίου. Σ. Ζανέκα](#)

ΙΙΙ. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Για τη διαμόρφωση των θεμάτων της Ιστορίας στις ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις του τέλους του διδακτικού έτους βλ. [ΠΔ 319, Άρθρο 4 \(ΦΕΚ 261 Α 27-11- 2000\)](#).

Ο ίδιος σύνδεσμος=

http://users.sch.gr//sfscholiki/files/nomothesia/fek_261_pd_319_2000_exetaseis_gym.pdf

Διαθέσιμο στο: [ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ→ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ](#)

Συγκεκριμένα:

ΠΔ 319, Άρθρο 4 (ΦΕΚ 261 Α 27-11- 2000) = Τρόπος εξέτασης της Ιστορίας Γυμνασίου

«Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος της Ιστορίας στο Γυμνάσιο ορίζεται από το ΦΕΚ 261Α/27-11-2000, τροποποιημένης ως προς αυτό το μάθημα της διάταξης της περίπτωσης ΙΑ` του άρθρου 3 του Π.Δ. 508/77 (ΦΕΚ 161 Α), ως ακολούθως :

Δίνονται δύο ομάδες ερωτήσεων Α και Β.

Η ομάδα Α περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις τρεις.

Η ομάδα Β περιλαμβάνει τέσσερις ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις δύο. Οι ερωτήσεις μπορούν να αναλύονται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα.

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες (4 X 5=20).

Η Ομάδα Α περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν τη γνώση και την κατανόηση της ιστορικής ύλης που διδάχθηκαν οι μαθητές/τριες (εξήγηση ιστορικών όρων και εννοιών, περιγραφή ή ταξινόμηση ιστορικών γεγονότων, φαινομένων ή περιόδων, κατανόηση ή συνοπτική απόδοση του περιεχομένου μιας γραπτής ή εικαστικής ιστορικής πηγής, κατανόηση και περιγραφή των σχέσεων που υφίστανται ανάμεσα σε διαφορετικά ιστορικά γεγονότα, φαινόμενα κ.λ.π.).

Η Ομάδα Β περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν την ικανότητα των μαθητών/τριών να αναλύουν στοιχεία και σχέσεις, να αξιολογούν τη δράση προσώπων ή ομάδων με βάση συγκεκριμένο κριτήριο, να συνθέτουν ιστορικά δεδομένα.

Στη Γ` τάξη Γυμνασίου μπορεί να τίθεται και ερώτηση που αναφέρεται στη διάκριση ανάμεσα στην αντικειμενική ιστορική πληροφορία και στην υποκειμενική γνώμη που εκτίθεται σε μια ιστορική πηγή κ.λ.π.

Και στις δύο ομάδες ερωτήσεων μπορεί να δίνεται στους/στις μαθητές/τριες φωτοτυπημένο ιστορικό υλικό προς επεξεργασία. Το υλικό αυτό δεν είναι υποχρεωτικό να προέρχεται αποκλειστικά από το σχολικό τους βιβλίο.»

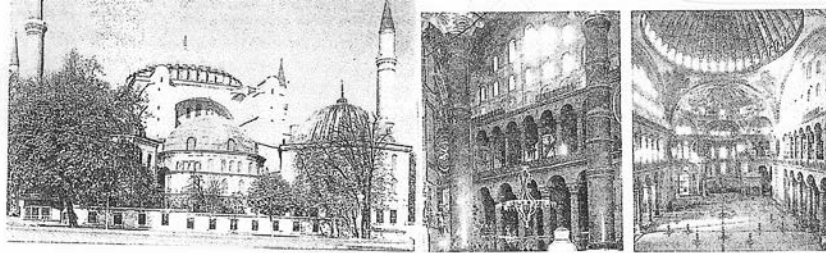
Επισημάνσεις - Παραδείγματα για θέματα Ιστορίας Γυμνασίου

- ✚ Τα θέματα που δίνουμε στους μαθητές προσπαθούμε να είναι και οπτικά ενδιαφέροντα με εικόνες που τα συνοδεύουν (π.χ. από το σχολικό βιβλίο που βρίσκουμε στο Ψηφιακό Σχολείο).

Ενδεικτικά παραδείγματα ως προς τη διαμόρφωση των ερωτήσεων
(Προσέχουμε οι ερωτήσεις να περιλαμβάνονται στην ύλη!)

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαστάσεις και την αρχιτεκτονική της Αγίας Σοφίας, κρίνετε δικαιολογημένο τον εντυπωσιασμό και το θαυμασμό που ο

ναός αυτός προκαλούσε στους συγχρόνους του και εξακολουθεί να προκαλεί στους σημερινούς επισκέπτες;

- ✚ Δίνουμε στους μαθητές ποικιλία τύπων ερωτήσεων (π.χ. να αντιστοιχίσουν, να συμπληρώσουν κενά κ.ά.) και κατά περίπτωση συνδυάζουμε και ερώτηση ανοικτού τύπου για να αναπτύξουν τις ιδέες τους και να αποφύγουμε μια μηχανιστική συμπλήρωση που δεν βοηθά στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης.
- ✚ **Παράδειγμα αξιοποίησης παραθέματος του βιβλίου για διαμόρφωση ερώτησης στην ομάδα Β.**

Με αφορμή το παρακάτω παράθεμα να σχολιάσετε τη συμπεριφορά των Ευρωπαίων προς τους ιθαγενείς την εποχή των ανακαλύψεων. Να αναλύσετε τη σχέση που έχουν σύγχρονα προβλήματα ανισότητας και εκμετάλλευσης μεταξύ λαών με την εποχή των Ανακαλύψεων.

Ενώ οι Ινδιάνοι είχαν φιλικά αισθήματα, οι Ευρωπαίοι εισέβαλαν στις περιοχές της Αμερικής σαν πεινασμένοι λύκοι. Οι λόγοι για τους οποίους σκοτώθηκαν τόσο πολλοί ιθαγενείς είναι οι εξής: Πρώτο, γιατί οι Ευρωπαίοι που έφτασαν εδώ είχαν την πεποίθηση ότι, επειδή οι ντόπιοι δεν πίστευαν στη χριστιανική θρησκεία, νομιμοποιούνταν να τους σκοτώνουν ή να τους αιχμαλωτίζουν... Δεύτερο, οι ιθαγενείς αυτοί ήταν οι πιο ήσυχοι και οι πιο ειρηνικοί άνθρωποι του κόσμου, εντελώς άοπλοι. Τρίτο, πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειονότητα αυτών που έχουν έρθει εδώ από την Ισπανία είναι ληστές, αποβράσματα της κοινωνίας, συρφετός κακοποιών.
(Επίσκοπος Βαρθολομαίος Λας Κάζας για την καταστροφή των δυτικών Ινδιών.)

- ✚ Δίνουμε έμφαση σε ερωτήσεις που αφορούν στα κύρια σημεία που διδάχθηκαν επαρκώς και αποτέλεσαν κεντρικούς διδακτικούς στόχους κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Τα θέματα αντιπροσωπεύουν το γενικότερο πνεύμα της δουλειάς όλης της χρονιάς και διαμορφώνονται και ανάλογα με τους μαθητές !
- ✚ Καλό είναι για σαφήνεια προς τους μαθητές να σημειώνουμε στη φωτοτυπία με τα θέματα «οδηγίες»-ενημέρωση: Π.χ.

Προσοχή! Συνολικά να απαντήσετε σε ΠΕΝΤΕ ερωτήσεις. Από την ομάδα Α να επιλέξετε τρεις και από την ομάδα Β να επιλέξετε δύο. (5 ερωτήσεις x 4 μονάδες κάθε ερώτηση = 20 μονάδες)

Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ.

Όπως γνωρίζουμε, η εφαρμογή του «πλαισίου» των εξετάσεων αποτελεί μια μόνο πτυχή τους... Η παιδαγωγική αντιμετώπιση των μαθητών/-τριών κατά την περίοδο των εξετάσεων είναι σημαντική!

- ✓ Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων και των επιτηρήσεων φροντίζουμε με τις ενέργειες και τη γενικότερη συμπεριφορά μας να εκφράζουμε **ενσυναίσθηση και εμπυχώνουμε τα παιδιά, ώστε να μειωθεί όσο γίνεται το άγχος τους. Το χαμόγελο, η ευγένεια και η θετική διάθεση βοηθούν όλους μας στις δοκιμασίες των εξετάσεων...** Όπως έχουμε επισημάνει και στο παρελθόν, οι εξετάσεις πληρούν τον παιδαγωγικό τους ρόλο, όταν οι μαθητές, παράλληλα με τη δοκιμασία των γνώσεών τους, παίρνουν «μαθήματα» (πρότυπα συμπεριφοράς) από τους εκπαιδευτικούς/παιδαγωγούς τους για ευγένεια, τήρηση κανόνων εξέτασης και αξιοπιστίας των σχολικών θεσμών.
- ✓ Στην περίπτωση των **μαθητών/-τριών που έχουν διαγνωστεί αρμοδίως με δυσλεξία /ειδικές μαθησιακές δυσκολίες και εξετάζονται προφορικά**, χρειάζεται προσοχή και λεπτότητα, ώστε να αποδώσουν το καλύτερο που μπορούν. Είναι απαραίτητο να βρούμε **χώρο και χρόνο για την προφορική εξέτασή τους και να τους διατυπώνουμε απλά τις ερωτήσεις ή και να τις αναδιατυπώνουμε με διαφορετικές λέξεις, όταν χρειαστεί, προσέχοντας να μην τους δημιουργούνται αισθήματα άγχους ή προσβολής.**
 - ❖ Αντιγράφω τον σύνδεσμο από το αναρτημένο διαδικτυακό επιμορφωτικό σεμινάριο (24-5-2022) του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ με τίτλο: «**Προφορικές εξετάσεις μαθητών/τριών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες**»

(στο κανάλι του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ στο Youtube)

<https://youtu.be/ZBbL5-lZOc0>

Μπορείτε να αξιοποιήσετε το αναρτημένο σεμινάριο για τις εξετάσεις καθώς και γενικότερα να αντλήσετε ιδέες και στοιχεία για το θέμα της αξιολόγησης, πολύ χρήσιμα για όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, καθώς η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών διαμορφώνεται σε όλη τη διάρκεια των τετραμήνων και δεν περιορίζεται μόνο στις

εξετάσεις του τέλους των τετραμήνων και τις προαγωγικές/απολυτήριες!

Αγαητοί και Αγαητές Συνάδελφοι,

Εύχομαι υγεία, καλή δύναμη και καλή επιτυχία στο εκπαιδευτικό έργο σας, την απαιτητική περίοδο των εξετάσεων.

Είμαι στη διάθεσή σας για κάθε δυνατή υποστήριξη!

Με εκτίμηση και συναδελφικούς χαιρετισμούς,

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου
ΠΕ02 Φιλολόγων Ηρακλείου

Ακριβές αντίγραφο από το πρωτότυπο που τηρείται στη Γραμματεία του ΠΕ.Κ.Ε.Σ Κρήτης